

Література

1. Борисенко Л. Л. Формування науково-дослідницької компетентності майбутніх економістів / Л. Л.Борисенко // Вища освіта України. — К.: Вид-во «Гнозис». — 2011. — №3 (дод. 1).— Т.2. — С.238—244.
2. Гулай О. І. Перспективи впровадження проблемного навчання у вищих навчальних закладах // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. — 2009. — № 3. — С. 170—178
3. Лернер И. Я. Дидактические основы методов обучения/ Исаак Яковлевич Лернер. — М.: Педагогика, 1981. — 186 с.
4. Махмутов М. И. Принцип проблемности в обучении / М.И.Махмутов // Вопросы психологии. — 1984. — № 5. — С. 30—36.
5. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: Навч.посіб. / За ред.М. Артюшиної — К.: КНЕУ, 2007.— 528 с.
6. Снісар О. А. Значення психолого-педагогічних якостей викладача вищої школи для організації ефективного навчання на засадах проблемності // Вісник Черкаського університету. — 2009. — № 165. — С. 117—120.

Дорошко І. М.

(юридичний факультет, III курс)

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Україна належить до країн романо-германської системи права. Головною ознакою даної правової системи є те, що основним джерелом права є нормативно-правовий акт. Що ж до судового прецеденту, то він є характерним для англо-саксонської системи права. Наразі ж постає питання про те, що судовий прецедент може визнаватися джерелом права і в країнах континентальної системи права [5, с. 34]. Відповідно до ч. 1 ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суди застосовують при розгляді справ Європейську конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод та практику Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) як джерело права [3, ст. 17].

Тобто українське законодавство закріпило те що, практика ЄСПЛ може застосовуватися національними судами як джерело права. І насправді, якщо проаналізувати судову практику, то ду-

же часто в судових рішеннях судді посилаються на норми Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та на рішення ЄСПЛ.

З визнанням юрисдикції ЄСПЛ розпочались суттєві зрушення щодо вивчення та застосування міжнародно-правових норм з питань захисту прав людини. Актуальність застосування міжнародно-правових норм судами України є очевидною, оскільки це значно розширює нормативно-правову базу з точки зору її тлумачення та безпосереднього застосування щодо конкретних праводносин при підготовці та вирішенні конкретних справ у сфері прав людини [6, с. 348].

В юридичній літературі поширена точка зору, що рішення ЄСПЛ мають прецедентний характер для національної судової практики, що практично свідчить про кваліфікацію рішень ЄСПЛ як прецедентів. Разом з тим, наявність прецедентного права і обов'язковість прецедентів в правовій системі України не є очевидним, оскільки все ж таки статус прецедента як джерела права та можливість його застосування визначається на законодавчому рівні. На думку науковців, правовий прецедент — це принцип, покладений в основу рішення судових органів, що в майбутньому стає загальнообов'язковим правилом при вирішенні аналогічних справ [7, с. 410]. Оскільки принципи є основоположними началами, які визначають сутність галузі права, то можна зробити висновок, що рішення Суду стають обов'язковими не лише для країн англосаксонської правової системи, а й набувають прецедентного значення і для країн романо-германського права. Для українських судів підставою для вирішення справи є переважно позитивна правова норма, оскільки доктрина прецедентного права ще не набула належного розвитку [8, с. 18].

Природа прецеденту романо-германського значно відрізняється від прецедентів англо-саксонської системи права. Судовий прецедент романо-германської системи права є більш гнучкий, універсальний та демократичний. Він більшою мірою виступає як правовий принцип, а не як рішення суду по окремій справі.

Такі новели цивільного процесуального права є, на нашу думку, позитивними, але їх запровадження ускладнене.

Перш за все, немає певного механізму застосування практики ЄСПЛ в практиці національних судів. По-друге, застосування рішень ЄСПЛ точки зору практичного використання можливе за умов їх доступності. Так, рішення Європейського Суду знаходяться у відкритому доступі лише на французькій та англійській мовах, питання їх офіційного перекладу на даний час повністю не

вирішено. Але закон визначає, що їх практичне використання можливе за умов доступності. Тому, на нашу думку, механізм офіційного перекладу рішень ЄСПЛ необхідно визначити.

Також для офіційного визнання судового прецеденту джерелом права України потрібно покращити роботу Єдиного реєстру судових рішень України, ширше залучати суддів вищих інстанцій до роботи з підвищення кваліфікації суддів нижчих інстанцій, а також вносити зміни в українське законодавство.

На сьогодні ж як практики, так і науковці широко застосовують положення про те, що судовий прецедент де-факто вже є джерелом права України. Адже суди нижчих інстанцій все більше посилаються та беруть до уваги рішення, що приймаються судами вищих інстанцій з аналогічних справ, і широко застосовують рішення ЄСПЛ у своїй практиці.

Отже, рішення ЄСПЛ мають дуже велике значення для українського законодавства, адже саме вони є тим джерелом, на якому ґрунтується велика кількість судових рішень національних судів. Вони користуються авторитетом та мають правову силу для національного права. Аналізуючи викладений матеріал, можна сказати, що рішення ЄСПЛ є джерелом цивільного процесуально права.

Література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1996. — № 30. — ст. 141.
2. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2004. — № 40—41, 42. — ст. 492.
3. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2006. — № 30. — ст. 260.
4. Закон України «Про міжнародне приватне право» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2005. — № 32. — ст. 422.
5. Дашковська О. Судовий прецедент і і судова практика як джерела права / О. Дашковська // Вісник Академії правових наук України. — 2011. — № 1. — С. 34—41.
6. Дударев Д. С. Деякі проблемні питання впровадження судового прецедента Європейського Суду з прав людини в Україні / Д. С. Дударев // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». — 2010. — Том 23 (62). — № 1. — С. 347—352.
7. Паліюк В. Місце Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод у правовій системі України / Європейський Суд з прав

людини. Базові матеріали. Застосування практики. — К.: Український центр правничих студій, 2003. — С. 410—411.

8. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства: монографія / [Комаров В.В. та ін.]; за заг. ред. В. В. Комарова. — Х.: Харків юридичний, 2008. — 928 с.

Жулід Ю. О.

(ф-т міжнародної економіки і менеджменту, магістрантка)

ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРИЙ В ЄС

Креативні індустрії стають все більш важливими для економічного благополуччя. Припускається, що творчість людини є кінцевим економічним ресурсом і що промисловість в двадцять першому столітті буде залежати від створення знань через творчість та інновації.

Здійснено аналіз функціонування креативних індустрій в цілому і креативних кластерів зокрема у Європейському Союзі, виявлено та охарактеризовано основні тенденції їх розвитку, а також можливість адаптації досвіду ЄС в українських реаліях.

Науковою новизною даної теми дослідження є обґрунтування доцільності стратегії зростання економіки України через розвиток креативних індустрій, а також можливість прискорення процесу євроінтеграції України

Є багато визначень і підходів до класифікації креативних індустрій. Різняться навіть сама назва. Проте узагальнюючи, можна сказати, що креативні індустрії — це індустрії, в основі діяльності яких лежить індивідуальне творче начало, навик або талант, і які несуть в собі потенціал для створення доданої вартості і робочих місць шляхом виробництва та експлуатації інтелектуальної власності.

Виділяють два основних механізми підтримки креативних індустрій: кластеризація індустрій, тобто утворення креативних кластерів, і загальноєвропейські програми розвитку.

Культура відіграє важливу роль в економіці ЄС—28. Дослідження показали, що на культурні і креативні індустрії Євросоюзу припадає близько 4,5 % ВВП і 3,8 % робочих місць (8,5 мільйона робочих місць і більше, якщо врахувати побічне співробіт-